

Onderwerp

Zienswijze conceptjaarrekening 2024 GMR, conceptbegroting 2026-2029 GMR en subsidie TEB 2026-2030

Programma Bestuur en Organisatie
Portefeuillehouder H.M.F. Bruls

Collegebesluit 13 mei 2025
Behandeldatum Raad
Status Openbaar

Samenvatting

Op grond van bepalingen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) en de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen dient de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) voor 15 april van het kalenderjaar financiële stukken aan de raden van de deelnemende gemeenten te zenden. Het betreft de algemene financiële en beleidsmatige kaders, de voorlopige jaarrekening inclusief accountantsverklaring en de conceptbegroting. Op 2 april 2025 heeft de GMR de conceptjaarstukken 2024 inclusief accountantsverklaring en de conceptmeerjarenbegroting 2026-2029 aan de gemeenten aangeboden. Aan de raad wordt gevraagd om op deze stukken een zienswijze te geven. Tevens wordt de raad gevraagd in te stemmen met het continueren van de meerjarige financiële bijdrage aan The Economic Board ten behoeve van de uitvoering van het Strategisch Plan 2026-2030

Voorstel

1. De zienswijze over voorliggende conceptjaarrekening 2024 en conceptmeerjarenbegroting 2026-2029 van de Groene Metropoolregio vast te stellen, waarin wij het volgende voorstellen:
 - a) In te stemmen met de conceptjaarrekening 2024, inclusief accountantsverslag en controleverklaring;
 - b) Een zienswijze op de conceptjaarrekening 2024 te geven;
 - c) Overeenkomstig artikel 31 lid 8 van de GR in te stemmen met het aanvullen van de algemene reserve tot een bedrag van € 100.000,-;
 - d) In te stemmen met het voornemen om het positief jaarresultaat over 2024 van € 708.297,- naar de gemeenten terug te laten vloeien
 - e) In te stemmen met de conceptmeerjarenbegroting 2026-2029;
 - f) Een zienswijze te geven op de conceptmeerjarenbegroting 2026-2029;
2. In te stemmen met het continueren van de financiële bijdrage aan The Economic Board, ter hoogte van € 1,07 per inwoner plus jaarlijkse indexering volgens de BRN-norm, ten behoeve van de uitvoering van het Strategisch Plan 2026-2030.
3. De brief aan het dagelijks bestuur van de Groene Metropoolregio met de zienswijzen vast te stellen

Aanleiding

De Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen (GMR) is het samenwerkingsverband van zeventien gemeenten, opgericht in 2021 met als opdracht om gezamenlijk regionale uitdagingen aan te pakken. De samenwerking is ontstaan vanuit de behoefte om belangrijke maatschappelijke opgaven beter op elkaar af te stemmen. De regio werkt aan vijf centrale opgaven: de Productieve Regio, Verbonden Regio, Circulaire Regio,

Ontspannen Regio en Groene Groeiregio. Daarmee richt zij zich op een sterke economie, goede bereikbaarheid, duurzame omgang met grondstoffen, een aantrekkelijke leefomgeving en evenwichtige groei. De GMR fungeert als platform voor samenwerking en gezamenlijke actie om deze ambities te realiseren. Op 2 april 2025 heeft de GMR de conceptjaarstukken 2024 en de conceptmeerjarenbegroting 2026-2029 aan de gemeenten aangeboden. Aan de raad wordt gevraagd op deze stukken een zienswijze te geven.

Op 25 november 2020 heeft de gemeenteraad besloten om de subsidie aan The Economic Board (TEB) voor de periode 2021 tot en met 2025 te continueren. Dit besluit was onderdeel van het raadsbesluit 'Versterkte Regionale Samenwerking Arnhem-Nijmegen'. Op 26 februari 2025 ontvingen we van TEB het Strategisch Plan 2026-2030 'Brede welvaart en innovatie in Lifeport Regio Arnhem Nijmegen'. Aan de raad wordt gevraagd in te stemmen het continueren van de financiële bijdrage aan TEB, ter hoogte van € 1,07 per inwoner plus jaarlijkse indexering volgens de BRN-norm, ten behoeve van de uitvoering van het Strategisch Plan 2026-2030.

Relevante besluitgeschiedenis

Op 18 december 2024 heeft de raad ingestemd met het voorstel "intekenen Regionale Agenda 2025-2028 Groene Metropoolregio". Met deze instemming heeft de raad het college opdracht gegeven een vierjarige opgaveovereenkomst met de GMR aan te gaan. Uitvloeisel hiervan is dat de GMR jaarlijkse voor 15 april de conceptjaarstukken en de conceptmeerjarenbegroting ter zienswijze aan de deelnemende gemeenten voorlegt.

Beoogde impact: wijziging kaders

Het algemeen bestuur van de GMR wordt verzocht met de zienswijzen van de gemeente Nijmegen rekening te houden bij de vaststelling van de jaarstukken 2024 en de meerjarenbegroting 2026-2029.

Dit onderwerp behoort in de doelenboom van de Stadsbegroting onder Bestuur en Organisatie tot de doelstelling 'We zijn een transparant en slagvaardig stadsbestuur dat in samenspraak met de stad en haar omgeving aan de afgesproken doelstellingen werkt'.

Op basis van de vastgestelde Regionale Agenda 2025-2028 werkt de GMR aan vijf opgaven. T.o.v. 2025 wordt in 2026 een bezuiniging van ca. 7% op de inwonersbijdrage doorgevoerd (zie paragraaf financiën). Per opgave heeft dit een aantal consequenties;

Opgave Groene Groeiregio

De Groene Groeiregio richt zich op woningbouw en ruimtelijke ordening. Belangrijke pijlers zijn uitvoering en monitoring van de woondeal, huisvesting van specifieke doelgroepen, uitvoering van gebiedsprogramma's en agendering van ruimtelijke randvoorwaarden bij Rijk en provincie. Een aanzienlijk deel van de middelen van Groene Groei is subsidie vanuit de woondeal en blijft onveranderd. Bezuiniging bij Groene Groei leidt tot een versobering van regionale ondersteuning aan deelgebieden zoals het Rijk van Nijmegen, waardoor gemeenten o.a. grotendeels zelf (ruimtelijke) onderzoeken moeten gaan bekostigen.

Opgave Productieve Regio

De Productieve Regio is gericht op het steviger profileren en beter benutten van de economische potenties van de GMR. De regio blinkt uit in de innovatieve topsectoren

energy, health en hightech. Naast de topsectoren is deze regio de meest bereikbare en centraal gelegen Europese regio, waardoor ook de logistieke sector floreert. In 2026 ligt de focus op de uitvoering van het nieuwe Regionaal Programma Werklocaties (RPW).

Daarnaast blijft de dienstverlening aan het mkb op de agenda: het bevorderen van de samenwerking en kennisdeling tussen alle betrokken partijen faciliteren: het ontwikkelen van een “no wrong door” systeem (Regiolink). Binnen het speerpunt duurzame logistiek wordt gestreefd naar een schoon en slim logistiek ecosysteem om de leefbaarheid, economie en bereikbaarheid te verbeteren. In dat kader wordt, samen met de opgaven Verbonden Regio en Circulaire Regio de roadmap logistiek uitgevoerd. Vanaf 2026 wordt niet meer geïnvesteerd in vergroening van werklocaties, dit levert een besparing van € 25.000 op. Daarnaast wordt de Economische Monitor eens per 2 jaar opgesteld: in 2026 en 2028 verschijnt er geen Economische Monitor. Daarmee wordt € 60.000 bespaard.

Opgave Ontspannen Regio

De Ontspannen Regio richt zich op het versterken van natuur, landschap, recreatie en cultuur. Belangrijke pijlers zijn de verdere uitwerking van het Groen-blauw raamwerk, het verbeteren van toeristische voorzieningen en spreiding daarvan, en de opzet van een nieuw regionaal cultuurplan. Vanuit financieel perspectief blijft de begroting in balans met uitzondering van een eenmalige onttrekking van €35.000 in 2024. In 2026 wordt het vitaliteitsprogramma voor de vrijetijdssector stopgezet, wat een besparing van €75.000 oplevert. De provincie draagt vanaf 2025 jaarlijks €200.000 bij aan cultuur, zonder directe gevolgen voor de begroting van de GMR. Uitbreiding van toeristische verhaallijnen heeft eveneens geen financiële impact. De uitvoering van de agenda verloopt daarmee grotendeels binnen bestaande budgettaire kaders.

Opgave Verbonden Regio

De Verbonden Regio richt zich op het bereikbaar houden van de regio, ook gelet op de groei van het aantal inwoners. Dit wordt gedaan via twee speerpunten: Duurzame mobiliteit en gedrag en Voorzieningen en infrastructuur. In 2025 worden de maatregelen uit het vastgestelde Regionaal Mobiliteitsprogramma geprioriteerd en geprogrammeerd; dat kan impact hebben op de financiën van de GMR van 2026. In het kader van bezuinigingen heeft het AB van de GMR de keuze gemaakt om in 2026 niet meer te investeren in procesbegeleiding van fysieke netwerken. Dit zijn werkzaamheden die waren voorzien op het grensvlak van projectleider/planvoorbereider rondom onze doorfietsroutes. Gevolg hiervan kan zijn dat deze fietsroutes minder snel kunnen worden voorbereid dan gehoopt, gelet op beperkte capaciteit bij met name de kleinere gemeenten.

Opgave Circulaire Regio

Deze opgave gaat over het zuiniger en slimmer omgaan met energie, grondstoffen en producten. De begroting raakt met name het speerpunt Energietransitie. In 2026 wordt €100.000 bezuinigd op de bijdrage aan de uitvoering van de Regionale Energiestrategie (RES). Vanaf 2027 is dit structureel €65.000. In 2026 zijn er nog extra rijksmiddelen beschikbaar, o.a. voor het aanpakken van netcongestie en het natuurinclusief inrichten van energieprojecten. Ook is er tot en met 2027 aanvullende financiering voor het Regionaal Expertisecentrum Energie. Of deze middelen na 2027 blijven, is onzeker. Nijmegen heeft al veel bijgedragen via wind- en zonneparken binnen de gemeente.

Regionaal blijft de opgave om 1,62 TWh duurzame opwek te realiseren en netcongestie aan te pakken.

Voor het speerpunt circulaire bouw en infra heeft de begroting geen financiële consequenties. Het project Toekomstbestendig Bouwen ontvangt budget vanuit de Regiodeal. Hierin wordt niets gewijzigd. Voor de speerpunten Water en klimaatadaptatie en Grondstoffen en ketens verwachten wij op basis van de begroting ook geen directe financiële consequenties. Voor het onderdeel klimaatadaptatie worden verdere benodigde investeringen na afronding van het project Pathways2Resilience in 2026 bepaald.

Continuering financiële bijdrage The Economic Board

Stichting The Economic Board Regio Arnhem-Nijmegen (TEB) is een stichting met als opdracht “het versterken van verbindingen in de regio Arnhem-Nijmegen vanuit de economische kracht met de nadruk op de samenwerking vanuit de triple helix”. Op 11 november 2020 heeft de Nijmeegse gemeenteraad besloten “*in te stemmen met het continueren van de bijdrage van € 1,- per inwoner, voor een tweede periode van 5 jaar van 2021 t/m 2025, ten behoeve van de voortzetting van The Economic Board.*”.

Op 26 februari 2025 heeft TEB het vastgestelde Strategisch Plan 2026-2030 TEB (bijlage 8) inclusief bijbehorende aanbiedingsbrief (bijlage 9) aan het college gestuurd. Aan het college wordt gevraagd de financiële bijdrage aan TEB te continueren voor de periode 2026- 2030. Uitgangspunt hierbij is een inwonersbijdrage van € 1,07 die jaarlijks wordt geïndexeerd volgens de BRN-norm. Dekking voor deze kosten vindt plaats vanuit het programma Bestuur en Organisatie.

Het voorstel is om de financiële bijdrage aan TEB voor de komende periode te continueren. Belangrijkste argumenten hiervoor zijn dat we in TEB een waardevolle partner zien die zich inzet voor de triple-helix samenwerking in onze regio, TEB een belangrijke rol speelt bij de economische versterking van onze stad én regio, er concrete resultaten zijn behaald zoals het binnenhalen van de Regio Deal, TEB de regierol heeft op een aantal dossiers zoals het Human Capital Akkoord en we dit graag gecontinueerd zien, én dat TEB zich steeds nadrukkelijker manifesteert in de lobby naar het Rijk, o.a. op dossiers als het Nationaal Versterkingsplan Microchip Talent en het Talentplan Energy.

Met instemming van de raad kan de bijdrage aan TEB worden opgenomen in het koersdocument zodat dit bedrag gehonoreerd wordt in de begroting 2026. Dekking hiervoor komt uit het programma Bestuur en Organisatie.

Argumenten

1.1. Dit is geregeld in de Wgr en de tekst van de gemeenschappelijke regeling GMR.

De gemeenteraden van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten hebben volgens de Wgr het recht hun zienswijze te geven op de jaarstukken en de begroting en kunnen deze indienen bij het algemeen bestuur. De GMR heeft per brief van 2 april 2025, met toezending van de jaarstukken 2024 om deze zienswijze gevraagd.

1.2. Er is een verslag en een controleverklaring van de accountant.

Op 2 april 2025 heeft de GMR de jaarstukken 2024 inclusief goedkeurende controleverklaring door de accountant aan de gemeenten aangeleverd.

1.3 In de Gemeenschappelijke Regeling is onder Artikel 31, lid 8 vastgelegd dat een positief resultaat terugvloeit naar de deelnemende gemeenten.

De GMR stelt de raad voor, overeenkomstig het bepaalde in de Gemeenschappelijke Regeling, het positieve resultaat terug te laten vloeien naar de gemeenten.

Kanttekeningen

Er is een aantal kanttekeningen bij dit voorstel:

- Het balanstotaal 2024 bedraagt ruim € 7,1 miljoen, voornamelijk als gevolg van vooruit ontvangen bedragen van Nederlandse overheidslichamen (€ 5,0 miljoen). Ten opzichte van vorig jaar is dit een toename van € 1,4 miljoen. Dit werpt de vraag op hoe realistisch het is dat de door de regio geambieerde projecten en programma's ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.
- In lijn met voorgaande kanttekening; voor de periode 2025-2028 ligt de focus op uitvoering. De GMR heeft hier een ondersteunende rol, waarbij de uitvoering primair door de gemeenten en betrokken partners zelf wordt gedaan. De mate waarin de ambities zoals opgenomen in de Regionale Agenda 2025-2028 uitgevoerd kunnen worden zullen deels afhankelijk zijn van de nog nader uit te werken oplossingen voor het capaciteitsvraagstuk. Hier ligt bij zowel de GMR zelf als de deelnemende gemeenten een forse uitdaging.

Gesprek met de stad

Voor dit onderwerp zijn er geen gesprekken met de stad gevoerd

Financiën

Jaarstukken 2024

De jaarrekening 2024 kent een overschot van de ontvangen inwonerbijdrage van € 678.989. Onder meer de krapte op de arbeidsmarkt en het later in het jaar beschikbaar komen van aangevraagde subsidies, zorgen ervoor dat trajecten uit de regionale agenda in een lager tempo worden uitgevoerd en daardoor blijven de bestedingen vanuit inwonerbijdrage achter. Ook zijn de verplichtingen voor 2025 (aangegaan in 2024) meer gekoppeld aan de externe middelen in plaats van inwonerbijdrage. In toenemende mate worden trajecten (mede) gefinancierd door subsidie. Ten opzichte van 2023 zijn subsidieontvangsten significant toegenomen (2024 € 5,0 miljoen t.o.v. 2023 € 3,0 miljoen).

Volgens artikel 31 lid 8 van de Gemeenschappelijke Regeling vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeenten. Ten gevolge van de uittreding van de gemeente Montferland is aan de algemene reserve € 4.557 onttrokken. Volgens artikel 31 lid 8 moet eerst de algemene reserve tot € 100.000 aangevuld worden. Resteert een terugbetaling van € 708.297 (incl. restant bestemmingsreserve) aan de gemeenten. Voor gemeente Nijmegen bedraagt de terugbetaling € 163.224.

Een aandachtspunt in de jaarstukken 2024 is het relatief hoge balanstotaal van ruim €7,1 miljoen, voornamelijk als gevolg van vooruit ontvangen bedragen van Nederlandse overheidslichamen (€ 5,0 miljoen). Ten opzichte van vorig jaar is dit met € 1,4 miljoen toegenomen. Deze middelen zijn bedoeld voor projecten die nog uitgevoerd moeten

worden de komende jaren. Hier ligt voor de GMR een uitdaging om de reeds ontvangen middelen ook concreet en rechtmatig te gaan besteden.

Begroting 2026-2029

De begroting 2026-2029 is de tweede begroting van de regionale agenda 2025-2028. Deze vierjarige regionale agenda vormt de basis voor de ambities en samenwerking in 2026.

De inwonersbijdrage voor 2026 voor het regiobureau en de vijf opgaven bedraagt € 8,63. Ten opzichte van 2025 is dit een besparing van € 0,38. Hiermee heeft de GMR voldaan aan de opdracht van het AB GMR om bezuinigingsvoorstellen op te nemen die moeten leiden tot een reductie op de inwonersbijdrage van ca. 7%. Deze voorstellen zijn in deze begroting verwerkt en leiden tot een lagere inwonerbijdrage. Hierbij zijn de BRN richtlijnen gevolgd conform de Begrotingsrichtlijnen 2026 van de Regio Rijk van Nijmegen.

Ten aanzien van de conceptbegroting is er een beperkt aantal aandachtspunten die zijn verwerkt in de zienswijzebrief.

Vervolg

Na de vaststelling van de zienswijzen door de gemeenteraad worden de zienswijzen per brief kenbaar gemaakt aan het Dagelijks Bestuur van de GMR; het Algemeen Bestuur is verantwoordelijk voor het definitief vaststellen van de jaarstukken 2024 en de begroting 2026-2029.

Bijlagen

1. Aanbieding college en gemeenteraad conceptjaarrekening 2024 GMR
2. Jaarstukken GMR 2024 inclusief controleverklaring accountant
3. Accountantsverslag controle 2024 GMR
4. Brief financiële en algemene uitgangspunten begroting GMR 2026
5. Aanbiedingsbrief college en gemeenteraad conceptbegroting 2026-2029 GMR
6. Ontwerpbegroting 2026-2029 GMR
7. Aanbiedingsbrief GMR jaarrekening en jaarverslag 2024 The Economic Board
8. Jaarrekening en Jaarverslag 2024 The Economic Board
9. Aanbiedingsbrief Strategisch Plan 2026-2030 The Economic Board
10. Strategisch Plan 2026-2030 The Economic Board
11. Brief Zienswijze op de conceptjaarstukken 2024 en conceptmeerjarenbegroting 2026-2029 GMR